

Promemoria

Slopad skatt på gödselmedel

2009-09-16

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås att beskattningen av gödselmedel slopas fr.o.m. den 1 januari 2010.

Lagen (1984:409) om skatt på gödselmedel föreslås därmed upphöra att gälla vid utgången av 2009.

Dnr Fi2009/6027

Innehållsförteckning

1	Lagtext.....	3
1.1	Lag om upphävande av lagen (1984:409) om skatt på gödselmedel.....	3
2	Bakgrund	3
3	Slopad skatt på gödselmedel.....	4
4	Offentligfinansiella och andra effekter	4
4.1	Offentligfinansiella effekter	4
4.2	Effekter på miljön	5

1 Lagtext

1.1 Lag om upphävande av lagen (1984:409) om skatt på gödselmedel

Härigenom föreskrivs att lagen (1984:409) om skatt på gödselmedel ska upphöra att gälla vid utgången av år 2009.

Lagen tillämpas dock fortfarande i fråga om förhållanden som hänför sig till tiden före den 1 januari 2010.

2 Bakgrund

Gödselmedelsskatt ska enligt lagen (1984:409) om skatt på gödselmedel betalas för gödselmedel. Skatten är 1,80 kronor för varje helt kg kväve i gödselmedlet, förutsatt att andelen kväve i medlet är minst 2 procent, och 30 kronor för varje helt gram kadmium i gödselmedlet, till den del kadmiuminnehållet överstiger fem gram per ton fosfor.

Skattskyldig för skatt på gödselmedel är 1. den som godkänts som lagerhållare av Skatteverket, 2. den som, utan att vara godkänd som lagerhållare, i Sverige yrkesmässigt tillverkar gödselmedel samt 3. den som från ett annat land för in eller tar emot gödselmedel för yrkesmässig återförsäljning eller egen yrkesmässig användning inom landet utan att vara godkänd som lagerhållare.

År 1984 infördes särskilda miljöavgifter på gödselmedel och bekämpningsmedel. Sedan år 1995 betecknas dessa pålagor i lagstiftningen som skatter, gödselmedelsskatt respektive bekämpningsmedelsskatt. Motiveringen till att gödselmedelsskatt infördes var att användningen av handelsgödsel hade bidragit till övergödning av vattenområden och även till försurningen av mark och vatten. Från hälso- och miljösynpunkt ansågs det angeläget att användningen av handelsgödsel minskades. För att uppnå detta infördes skatten.

Skatt på kadmiuminnehållet i gödselmedel infördes 1994. Motivet var att kadmium kan orsaka olika störningar för människor, djur och natur.

Sedan 2001 har delar av den inbetalade skatten på handelsgödsel och bekämpningsmedel återförts till jordbruksnäringen. Medlen har huvudsakligen använts till åtgärder för att minska växtnäring förluster från jordbruket och minska miljöriskerna inom växtskyddsområdet. En del av medlen har återförts kollektivt till jordbruksnäringen för bl.a. forsknings-, informations-, utbildnings-, rådgivnings- och utvecklingsinsatser med syfte att främja hållbara produktionsmetoder inom jordbruket och trädgårdsnäringen.

3 Slopad skatt på gödselmedel

Förslag: Beskattningen av gödselmedel slopas fr.o.m. den 1 januari 2010.

Den största delen av det handelsgödselkväve som säljs i Sverige används inom jordbruket, medan endast mindre mängder förbrukas inom trädgårdsnäringen och skogsbruket. Användandet av gödselmedel påverkas av flera faktorer så som grödval, förväntad skörd, priset på gödselmedel och produktpris.

De beräkningar som har gjorts av priselasticiteten för kväve i Sverige visar på en begränsad styrförmåga för skatten på kväve. Enligt den s.k. HOBS-utredningens betänkande *Skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel?* (SOU 2003:9) varierar priselasticiteten för kväve mellan -0,2 och -0,4 för den totala efterfrågan. Utredningen drar slutsatsen att beskattningen av handelsgödselkväve haft liten påverkan på användningen inom jordbruket.

För kadmiuminnehållet i fosforgödselmedel finns en tydligare effekt av skatten, då kadmiumtillförsel via fosforgödselmedel har minskat drastiskt sedan början på 1990-talet. I dagsläget är det endast Sverige inom EU som har generell skatt på gödselmedel både avseende kväve och kadmium. Gödselmedelsskatten har försämrat de svenska lantbrukarnas konkurrensvillkor i och med att skatten per kg kväve i gödselmedel kan uppgå till ca 20 procent av priset på gödselmedel, utan att ha någon större effekt på användandet av gödselmedel.

För att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft bör beskattningen av gödselmedel slopas fr.o.m. den 1 januari 2010. Lagen om skatt på gödselmedel bör därför upphöra att gälla vid utgången av 2009. Det gödselmedel som godkända lagerhållare har i lager när lagen upphör beskattas inte.

Den återföring av den uppburna skatten som tidigare har skett till jordbruksnäringen kommer att upphöra med fördröjning när gödselmedelsskatten avskaffas och finansieringen av de satsningar som finansierats via återföringen kommer att upphöra från och med 2012.

4 Offentligfinansiella och andra effekter

4.1 Offentligfinansiella effekter

Skatteintäkten av gödselmedelsskatten uppgick 2008 till ca 366 miljoner kronor brutto. Den periodiserade nettoeffekten av en slopad skatt blir 270 miljoner kronor. De uppburna skatteintäkterna av gödselmedelsskatten har varierat under den period då skatten har uppburits. Ett genomsnitt för de senaste 5 åren är ca 320 miljoner kronor. Skatteintäkten på kadmium i gödselmedel uppgick 2008 till ca 2 miljoner kronor.

4.2 Effekter på miljön

Skatten har tidigare beräknats minska utlakningen från jordbruksmarken med ca 1 500 ton kväve per år. Av detta kväve är det enbart en del som når havet beroende på den avgång som sker i form av kvävgas på vattnets väg till havet.

Läckaget från åkermark har minskat kraftigt under åren 1985 till 2008. Jordbrukets belastning av kväve till havet har beräknats vid ett antal tillfällen. Resultaten för dessa beräkningar är dock inte direkt jämförbara. Tidiga beräkningar visar på att utlakningen minskade med 25 procent (ca 8 000 ton per år) mellan åren 1985 till 1995. Därefter har utlakningen beräknats minskat med ytterligare 8 800 ton per år mellan åren 1995 till 2008. I dag uppskattas de svenska utsläppen till haven av kväve motsvara runt 63 000 ton per år. Ytterligare minskningar förväntas ske genom de satsningar som nu föreslagits i bl.a. havspropositionen 2008/09:170, bet. 2008709:MJU29, rskr 2008/09.

Omfattande åtgärder har vidtagits under en lång rad av år för att minska utlakningen av kväve från jordbruksmarken. Åtgärderna har både omfattat lagstiftning, utbildning och rådgivning samt ersättningar för vidtagna miljöåtgärder.

Kadmiumtillförseln har minskat både beroende på minskad användning av fosforgödselmedel men särskilt beroende på de insatser som gjorts av näringen. Bl.a. har de ledande gödselmedelsföretagen arbetat för att de mest använda produkterna ska innehålla låga halter av kadmium. I dag utgör nedfall, användningen av stallgödsel och slam de stora tillförselkällorna. Då ett högt kadmiumintag kan leda till negativa hälsoeffekter får möjligheter att genomföra andra åtgärder övervägas för att begränsa tillförseln av kadmium via gödselmedel till åkermarken.